

že nebylo lze ustanovení zákona č. 462/1919 použítí, pokud úřad seznamy nevyhlásil.

3. Z ustanovení § 14. zákona legionářského plyne, že zákon neukládá ministerstvu ani, aby přihlíželo k tomu, zda ten, komu bylo místo protizákonně propůjčeno, nabytí definitivy, ani aby ministerstvo do roka po tom, kdy zvědělo o protizákonném obsazení, uskutečnilo opatření v první větě mu uložené, nýbrž že zákon váže opatření to na jediný předpoklad, že úřad zvěděl o protizákonném obsazení místa do roka ode dne, kdy bylo místo obsazeno.

Nejv. správní soud. Právní význam jeho nálezu v jedné věci na jiné případy.

Z nálezu ze dne 15. III. 1926, čís. 13.497/25.

Podle § 7. zákona o správním soudě jest správní úřad vázán na názor Nejvyššího správního soudu jen v tom případě, jehož se týká dotyčný náleze, tedy jen v téže záležitosti. Plyne tak zejména i z § 2. cit. zák., podle něhož Nejvyšší správní soud rozhoduje jen v těch případech, když někdo tvrdí, že mu nezákonným rozhodnutím nebo opatřením správního úřadu bylo v jeho právech ublíženo, a z § 6. téhož zákona, podle něhož Nejvyšší správní soud jest povinen vycházeti z pravidla ze skutkové podstaty, kterou poslední administrativní instance přijala za pravou.

Podle § 12. obec. zák. obč. nemají rozsudky soudů, vydané ve zvláštních sporech právních, nikdy moci zákona a nemohou býti rozšiřovány na jiné případy a na jiné osoby.

Zavazuje tedy náleze Nejvyššího správního soudu (o propočtení služební doby), který se týká osoby zcela jiné, úřad jen pro tento jednotlivý případ a není důvodem obnovy řízení pro stejné případy jiné, nehledě ani k tomu, že stěžovatel o obnovu řízení v technickém slova smyslu, t. j. o obnovu řízení pro nové skutkové okolnosti vůbec nežádal.

Literatúra.

Antonín Hartmann, odborový přednosta ministerstva spravedlnosti: **Předpisy jazykového práva.** (Komentované zákony Československé republiky, sv. XIII., vydává Československý Kompas.) Praha 1926, str. 314. Cena 25 Kč.

Dr. Ladislav Prokop, ministerský rada v ministerstvu vnitra: **Jazykový zákon.** Praha 1926, str. 247. Tiskem Státní tiskárny. Cena 22 Kč.

Základem jazykového práva u státních úřadův a samosprávných svazů jest jazykový zákon ze dne 29. III. 1920, čís. 122, který jest součástí ústavní listiny a vydán byl k provedení mezinárodních závazků, jež naše republika t. zv. malou smlouvou Saint Germainskou z 10. IX. 1919 na se vzala.

Zákon ten vyhradil rozsáhlé obory moci nařizovací. Nařízení prováděcí k jazykovému zákonu (ale nikoli pro všechny obory správy, nýbrž jen pro obor ministerstva vnitra, spravedlnosti, financí, obchodu, veřejných prací a veřejného zdravotnictví) bylo vydáno dne 3. II. 1926, čís. 17 Sb. z. a n. Tímto nařízením bylo užívání jazyků v největší části veřejné správy podrobně upraveno a odtud podává se podnět k tomu, aby všechny jazykové předpisy, které byly dosud o užívání jazyků ve veřejné správě vydány, byly sestaveny, vyloženy a zejména i v poměrně již bohaté praxi úřadův a judikatuře soudův (zejména Nejv. správního soudu) vysvětleny.

Obě dvě svrchu uvedené knihy tento úkol splňují způsobem dokonalým. Podávají jednak smlouvu Saint Germainskou, jednak jazykový zákon, jednak prováděcí nařízení jazyková, jednak i četné jiné jazykové předpisy, jež byly v jednotlivých oborech vydány. Judikatura jest plně vyčerpána.

Obě dvě knihy podávají nejprve zevrubný výklad jazykového zákona. V knize Prokopově zdá se, že těžiště leží právě ve výkladu tohoto zákona. Prováděcí a důvodové zprávy k němu, i návrhy, které byly při jeho projednávání ve sboru zákonodárném učiněny, při jednotlivých §§ však se odkazují na příslušná ustanovení prováděcí, takže otázka, zda jazykové nařízení se pohybuje v mezích zákona, tu jasně vyniká. Po těchto výkladech pak následuje text prováděcích nařízení s odkazy na výklady u jazykového zákona podané a pak text speciálních jazykových předpisů, obsažených v různých zákonech a nařízeních.

V knize Hartmannově naproti tomu leží těžiště spíše v podrobných výkladech jazykového nařízení samého, za účelem přesné a jednotné praxe úřední.

Velmi cenným jest sestavení okresův dle jich jazykové kvalifikace. Zejména ve sbírce Hartmannově jsou podány podrobné přehledy soudních okresův, žup a okresních úřadů podle počtu obyvatelstva, jejich národnosti a procent.

Obě knihy jsou nezbytnou pomůckou pro všechny, kdož se s jazykovými otázkami zabývají. L.

Nové vydanie v hist. zemiach platného obchodného zákona. Je všeobecne známe, že unifikácia práva deje sa zpravidla tak, že kodifikované právo, platné v hist. zemiach, prenáša sa s malými zmenami, ktoré vyžadujú miestne pomery, na zeme východné ČSR. Máme jednotný Najvyšší súd a jednotný Najvyšší správny súd. Tieto naše najvyššie tribunále snažia sa tiež — pokiaľ možno — vytvoriť jednotnú prax. Preto sleduje každý právnik s veľkým zájmom vývoj vedy právnickej v zemiach historických.

V poslednej dobe vyšiel nákladom fy Mercy a syn v Prahe v nemeckej reči obchodný zákon, platný v hist. zemiach so všetkými právnymi normami ho dopĺňujúcimi s vysvetľovkami a s praksou najvyšších súdov čsl. a rakúskych, od univerzitného profesora dr. Egonu Weissa.

Dielo toto je skutočne prácou vzornou, prvotriednou. Prof. Weiss pojal do tejto knihy menovite akciový a poisťovací regulatív, právne normy týkajúce sa družstiev, spoločností s ručením obmedzeným, právne pravidlá týkajúce sa bánk, včetně cedulovej banky, ďalej zákona o spoločnostiach majúcich verejné sklady, železničný dopravný poriadok, dôležité pravidlá o poštovej doprave, zmenečnom a šekovom poriadku atď. Pisateľ vzal náležitý zreteľ na praktické potreby priemyslu, obchodu a živnosti. Treba zvlášť poukazovať na veľké zásluhy prof. Weissa pri zpracovaní práva klasického, menovite práva gréckeho. Minulého roku vyšiel v hist. zemiach platný občanský zákonník, komentovaný prof. Weissom a on je hlavným referentom obligačnej časti osnovy všeobecného občanského zákona ČSR. Kniha táto je vítanou pomôckou aj na Slovensku a v Podkarp. Rusi a to tým viac, pretože medzi obchodným zákonom, platným na Slovensku a obchodným zákonom, platným v hist. zemiach sú rozdiely len celkom nepatrné. E. H.

»O sociologických kořenech kapitálu a povaze zvlášť kapitálu peněžního« vyšel právě ve formě knižní rozbor látky, o níž Dr. Jos. Fořt přednášel na valné hromadě Národohospodářské společnosti v Praze, konané 17. ledna t. r. Pojetím látky a způsobem zpracování jest Fořtův spis v odborném našem písemnictví prací ojedinelou. Jeho obsah jest namířen proti bludům a neujasněnostem, které o podstatě a úkonech kapitálu v důsledku politické agitace trvají ve valné části vrstev lidových. Konečnou poučkou jest závěr, že technickou příčinou nynějších obecných mesnází hospodářských jest vzniklé ochuzení kapitálové, takže jediná cesta k »obnově« hospodářské, a u nás i ku zabezpečení budoucnosti politické, spočívá v takovém vedení věci státních, aby přirozený proces nové tvorby kapitálové opět do chodu byl uveden.

Toxikomanie v Belgii. V březnovém čísle belgické Revue de droit pénal et de criminologie 1926 uvažuje Dr. L. Vervaeck, zakladatel antropologické služby v belgických vězeních a přední pracovník v oboru sociální hygieny, o otázce, zda v Belgii existuje nebezpečí zvykové toxikomanie. V celku zodpovídá otázku kladně, třeba že uznává, že nebezpečí toto jest dosud v Belgii menší než v jiných zemích, zejména ve Spojených Státech severoamerických, Německu a jinde. Autor podrobně obrátá se výsledky lékařské ankety o toxikomanii uspořádané v r. 1924 belgickou Národní ligou pro duševní hygienu. Přes malý počet prozkoumaných případů (okrouhle 280) podává anketa zajímavý pohled do detailu existence této nejnovější společenské choroby.

Mezi různými druhy užívaných jedů primátu dosáhlo morfium (přes 50%), dále kokain (přes 20%), opium s deriváty pantoponem, sedolem etc. kolem 18%, veronal 7%, ether 5%. Osoby užívající habituelně těchto toxik patřily různým společenským vrstvám: z nich rentiéři a soukromníci dosáhli 26%, lékaři s lékárníky, chemíky a ošetřovateli nemocných — pro snadnost přístupu k jedům — tvořili skupinu 20%, obchodníci a průmyslníci 10%, dělníci — velmi značný vzrůst proti stavu předválečnému — 20%, prostitutky 6%, umělci s úředníky po 5%, studenti 3%, různí zbytek. Co do věku, kdy bylo počato s prvním užíváním, je velmi málo případů (2), že se tak stalo před 15 rokem věku. Věk mezi 20—30, a zejména mezi 30—40 léty vykazuje nejvíce těchto počátků. Příčinou prvního použití byl v největším počtu případů (přes 50%) lékařský předpis; bezesnost v 10%, duševní útrapy a sklíčenost v 15%, proselytism doby, jakož i příklady jiných v 25%. Následkem toxikomanie byla v 30% případů organická choroba, v 40% poruchy nervové a duševní, v 6% sebevražda neb pokusy o ní, a v ostatních 24% případů zločinnost. Tato byla v 4% násilná, 2% tvořily delikty proti mravopoctnosti, 14% proti majetku, 4% proti zákazům prodeje toxik. Současně s výsledky ankety podává autor i výsledky šetření o toxikomanii v belgických vězeních v letech 1919—1924. Ze 7700 prozkoumaných vězňů ukázalo se jejich 178 — tedy 2.3% — býti toxikomany. Celkový procentuelní poměr toxikomanie u zločinců odhaduje však autor aspoň na 5%, uvažuje, že velký počet delinkventů nedostal se do vězení, zejména pro duševní chorobu, jež způsobila jejich nepřičetnost. Toxikomaničtí delinkventi užívali hlavně morfia, kokainu, etheru a kombinací z nich; morfiomanové tu dosáhli necelých 4%, a jejich delikty byly různého druhu; kokainomanové dosáhli však 73%, a delikty jimi páchané byly převážně delikty proti majetku, jakož proti zákazům prodeje toxik; etheromanové dosáhli 4%, požívači kombinací 19%, a delikty obou skupin byly opět převážně protimajetkové.

Vztah mezi deliktem a toxikomanií jest — podle autora — hlavně trojího druhu:

1. Delikt spočívá právě v nedovoleném prodeji nebo držení toxik. V daných případech bylo to 30% celkového počtu případů.

2. Delikt je prostředkem k dosažení toxika (krádeží, zpronevěrou, podvodem etc.). Bylo to 20% případů.

3. Delikt je nepřímým důsledkem toxikomanie, jež způsobila mravní a sociální úpadek individua. Počet případů 35%.

V ostatních případech nedal se vliv toxikomanie na zločin vypátrati. Nejhorším co do svých důsledků osvědčil se býti kokain a sice — podle autora — ani ne tak co do účinků organických, ale hlavně psychologických a mravních, neboť užívání jeho oslabuje morální smysl, ničí a podlomuje charakter, rozvrací odolnost proti svodům, a jest silným, byť nepřímým, činitelem zločinnosti.

Dr. A. Rš.